

Uppdragsöverenskommelse 2021

Hälsinglands museum

REGION GÄVLEBORG
Ank. 2020 -12- 15
D:nr

Hälsinglands museum och Region Gävleborg, kultur- och kompetensnämnden har träffat följande uppdragsöverenskommelse om varaktigt regionalt uppdrag för år 2021.

Uppdragsöverenskommelsen klargör hur Hälsinglands museum förhåller sig till prioriteringarna i regional kulturplan Gävleborg 2019-2022, *När konstens och kulturens egenvärde möter samhällsutveckling*.

Regionala kulturpolitiska inriktningar och prioriteringar

I sin årsplan 2021-2022 identifierar Region Gävleborgs kultur- och kompetensnämnd följande inriktningar och prioriteringar kopplade till konst- och kulturområdet:

- Hela Gävleborg ska leva och utvecklas
- En politik för fler jobb och högre utbildningsnivå
- Lokal närvaro - regional utveckling

med fokus på en jämlik tillgång till konst och kultur.

Konst och kultur, där kulturarv ingår, bidrar till att människor kan se världen med nya ögon, byta perspektiv och tänka på andra sätt. Konst och kultur präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Men den återspeglar inte bara samhället. Genom konst och andra kulturyttringar utgör kulturen också en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och om samhället. Därför är det så viktigt att konsten får verka fritt. Att den varken underkastas censur, ideologier eller kommersialism. I tider där makthavare i flera länder begränsar kulturaktörers oberoende och yttrandefrihet finns det också särskilda skäl att värna och lyfta den fria konsten. Det öppna samhället och det fria ordet värnas genom att en mångfald av synsätt, åsikter och perspektiv kommer till uttryck genom bland annat ett levande och mångfacetterat konst- och kulturliv. Mötesplatserna är centrala i detta sammanhang, inte minst när det gäller främjande av kvalitet och förnyelse.

För att konsten ska få möjlighet att spela en större roll i såväl samhället som i våra liv måste kulturpolitiken vara aktiv och skapa förutsättningar för konst och kultur som både underhåller och roar men också provocerar, retar och upprör. Region Gävleborg vill främja skapande och kreativitet av såväl barn och unga som professionella kulturskapare och ideella aktörer.

Civilsamhället och allt det ideella och idéburna arbete som bedrivs inom föreningslivet och studieförbunden ger en förutsättning och en grundstruktur för invånarnas tillgång till ett rikt kulturliv. Region Gävleborg anser att det är det allmännas ansvar att alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd konst och kultur samt möjlighet att själva utöva olika former av konst och kultur. Detta gäller särskilt i ett samhälle som värnar alla människors lika möjligheter till ett gott liv och där våra livsval inte ska inskränkas av vår ekonomi, vårt kön, vår etnicitet eller andra former av diskriminering. Respektfullt bemötande, likabehandling - med interkulturell dialog som exempel - måste prägla den regionala kulturverksamheten.

Att ta del av och att utöva konst och kultur har en dokumenterad effekt på hälsa och välbefinnande. När människor möts och delar upplevelser ökar den sociala sammanhållningen och tilliten till varandra och därmed stärks den sociala hållbarheten. Barn i hushåll med sämre ekonomi deltar i lägre utsträckning än andra i organiserade fritidsaktiviteter. Det är också vanligare att barn i familjer med sämre ekonomi uppger att de skulle vilja delta i någon kultur-, idrotts- eller föreningsaktivitet men att de inte har möjlighet. Därför är barn och ovana deltagare prioriterade målgrupper. Konst och kultur ska finnas i hela länet, fysiskt men också genom ökad digitalisering.

Den regionala konst- och kulturpolitiken är en del av den regionala utvecklingspolitiken och har naturliga kopplingar till andra politikområden. Den främjar en hållbar attraktivitet av vårt län. Därför stöttar Region Gävleborg mångfacetterade insatser kopplade till utbildning och forskning, miljöperspektiv, kulturella och kreativa näringar samt interregionalt, nationellt och internationellt perspektiv.

Utvecklingen av Corona-pandemin

Region Gävleborg följer noga utvecklingen av Corona-pandemin i länet och har tilltro till att vi tillsammans med varje kulturaktör med varaktigt regionalt uppdrag, kan hantera de problem som uppstår och ha en kontinuerlig dialog. Under den rådande situationen vill Region Gävleborg agera lyhört, flexibelt och proaktivt för att ge stöd i en turbulent tid och skapa goda förutsättningar för ett fortsatt rikt konst- och kulturliv.

Kulturaktörerna inom kulturarv och kulturmiljö i den regionala kulturplanen 2019-2022

Gävleborgs kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag inom kulturarv och kulturmiljö är följande:

- Arkiv Gävleborg
- Hälsinglands museum
- Läns museet Gävleborg
- Kultur Gävleborgs uppdrag inom Världsarvet Hälsingegårdar

Kulturaktörerna inom bild- och formkonst och slöjd i den regionala kulturplanen 2019-2022

Gävleborgs kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag inom bild- och formkonst och slöjd är följande:

- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom konst
- Kultur Gävleborgs verksamhetsutveckling inom hemslöjd
- Hälsinglands museum
- Läns museet Gävleborg

Om Hälsinglands museum

Hälsinglands museums övergripande uppdrag inom museiverksamhet och kulturmiljö samt bild- och formkonst och slöjd beskrivs i bilagan 1 till den regionala kulturplanen.

Utvecklingsområden

1) Kreativitet genom stöd till det professionella konst- och kulturlivet

Detta utvecklingsområde innebär att Hälsinglands museum arbetar med följande:

- *Mötesplatser*
- *Kompetenshöjande insatser och mentorskap*
- *Kulturskapares ekonomiska villkor, ekonomiskt stöd och konstnärlig residensverksamhet*

Syftet med Hälsinglands museums deltagande i olika mötesplatser i länet är att bidra till ett aktivt kulturliv som ger stöd till det professionella konst och kulturlivet. Formerna för dessa mötesplatser varierar, i vissa fall tar museet initiativ till möten, i andra fall går museet in i befintliga strukturer och i ytterligare andra är museet en jämbördig part med andra i ett samarbete. Samarbetenas villkor gör detta både nödvändigt och önskvärt. Samtidigt måste konstens och kulturens autonomi garanteras.

Hälsinglands museum samarbetar konsekvent med akademisk kompetens inom hela sitt verksamhetsfält. Det systematiska nyttjandet av ny kunskap kombinerat med breda kontakter bland ideella organisationer och civilsamhället möjliggör en dynamisk och livaktig verksamhet. I möten med kulturarbetare uppstår ett ömsesidigt lärande som också skapar publika värden. Ett exempel som får sin fortsättning 2021 är möten mellan konst/kulturyttringar och låganvända kyrkor, med syftet att stärka glesbygdens ställning och självkänsla med nya initiativ.

I början av 2021 tar Hälsinglands museum initiativ att tillsammans med Arkiv Gävleborg, Kultur Gävleborg och Läns museet Gävleborg ta fram en aktivitetsplan kopplad till Världsarvet Hälsingegårdar.

Under 2021 fortsätter Kultur Gävleborg att utvärdera och utveckla arbetet med tillgängliggörande av Världsarvet Hälsingegårdar genom VR (Virtual Reality). Fokus ligger på breddat deltagande genom berättande i nya plattformar och digitala möten. Kultur Gävleborg samverkar med Hälsinglands museum, Läns museet Gävleborg och övriga aktörer i länet, nationellt och internationellt.

Under 2021 fortsätter Hälsinglands museum med bred fortbildning kring Världsarvet Hälsingegårdar och det interiöra måleriet. Syftet med fortbildningen är att vidga perspektivet och föra in frågor om vilken roll konst och kultur spelar för hållbar utveckling, frågor som är bärande i Agenda 2030. I det perspektivet ligger också frågan hur kulturarvet ska bli en angelägenhet för alla.

Arkiv Gävleborg, Hälsinglands museum och Läns museet Gävleborg fortsätter arbetet i den gemensamma arkivgruppen för frågor om bland annat digitalt bevarande och tillgängliggörande.

2) Tillgång till konst och kultur

Detta utvecklingsområde innebär att Hälsinglands museum arbetar med följande:

- *Barn och unga, kulturplanens prioriterade målgrupp*
- *Brett kulturutbud genom samverkan*
- *Tillgång till kultur och konst i hela länet*
- *Kultimera, webbplatsen som samlar alla regionala och kommunala kulturaktörers gemensamma utbud inom konst och kultur för barn och unga*

Hälsinglands museums arbete med konst och kultur för barn och unga grundas i en ständig dialog med skola, omsorg, föreningsliv och direktkontakter med unga. Konsten-kulturen ska behålla sin autonoma ställning men pedagogiken som omsätter upplevelsorna måste anpassas till olika sammanhang, för att uttrycka stämningar, kritik och tendenser och kommunicera dessa samband mellan konst och unga. Konsten ska aldrig väja för samhällsproblem eller individuella problem.

Under 2021 är Hälsinglands museum fortsatt samarbetspart och uppdragstagare i projektet *Scen:se*, där konst skapas specifikt för barn och unga med svåra intellektuella funktionsvariationer. Syftet är att alla ska få möjligheten att uppleva konst och kultur oavsett funktionalitet eller behov. En förstudie kommer att tas fram under 2021 som ska undersöka framtida möjligheter att utveckla verksamheten samt identifiera hur en nationell/interregional verksamhet kan startas upp. Arbetet sker tillsammans med Hudiksvalls kommun som är projektägare samt i nära samverkan med Folkteatern Gävleborg.

Museet arbetar aktivt med att dela erfarenheter av olika erfarenheter och fördjupningar till andra institutioner och intressenter genom exempelvis fortbildningsdagar.

Hälsinglands museum medverkar fortsatt i en dialog med fokus på konst och kultur i gymnasieskolan tillsammans med andra kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag. Dialogen ska fokusera på hållbarhet som här definieras som ekonomisk, social och miljömässig, enligt Agenda 2030. Folkteatern Gävleborg ansvarar för samordningen i dialogen.

Hälsinglands museum analyserar och summerar vidare hur Corona-pandemin påverkar verksamhet, konst- och kulturupplevelser samt det konstnärliga utövandet. Hälsinglands museum tar tillvara och sprider goda idéer. Hälsinglands museum och Kultur Gävleborg samordnar ett gemensamt idéforum.

Hälsinglands museum bidrar till arbetet med *Kultimera* genom att:

- aktivt delta i utvecklingsarbetet genom att utse en representant till arbetsgruppen
- hålla utbud, information och kontaktuppgifter uppdaterade på den digitala plattformen för regionalt utbud för barn och unga som tagits fram av Region Gävleborg (www.kultimera.se)
- tillsammans med de andra kulturaktörerna med regionalt uppdrag fortsätta att implementera en ny form och innehåll för en gemensam, breddad utbudspresentation.

3) Öppenhet och demokrati

Detta utvecklingsområde innebär att Hälsinglands museum arbetar med följande:

- *Samråd, inflytande och transparens*
- *Mångfald och likabehandling*
- *Nationella minoriteter och minoritetsspråk*
- *Bildning och yttrandefrihet*
- *Interkulturell dialog*

Hälsinglands museum har en demokratisk grundinställning i allt sitt arbete och strävar ständigt efter att försvara, stimulera och levandegöra demokratins grundfrågor. Museet använder en öppen och demokratisk hållning både genom långsiktig samverkan med civilsamhällets olika aktörer och olika samhällsinstitutioner, men även genom en transparent och tydlig kommunikation via hemsida, sociala medier, bokproduktion, utställningsproduktion, öppen och riktad pedagogik.

Det är viktigt för museet att ta initiativ till olika samtal och diskussioner, lika viktigt är att öppna för olika intressen eller att aktivt gå in i samarbeten med andra organisationer och att kunna ge och ta emot kunskap i ett utbyte och lärande. Mångfaldsarbetet är en fundamental del av museets demokratisyn vilken gestaltas i olika produktioner med anknytning till våra nationella minoriteter. Museet fungerar också som en arena och mötesplats för hbtq vars egna initiativ som spelar in i museets verksamhet.

Arkiv Gävleborg, Hälsinglands museum och Länsmuseum Gävleborg utser en gemensam representant till Region Gävleborgs samverkansgrupp för frågor om funktionsnedsättning vid de tillfällen när kultur- och konstfrågor diskuteras.

För Hälsinglands museum är det utomordentligt viktigt att systematiskt fortsätta arbetet med nationella minoriteter, sätta in deras berättelse i ett historiskt-vetenskapligt sammanhang och omsätta detta i publik verksamhet. Museet arbetar konsekvent för att föra in minoriteters berättelser och erfarenheter i verksamheten, att de "materialiseras" i pedagogik och utställningar. Det är speciellt viktigt för grupper som inte finns representerade i det materiella kulturarv som idag finns bevarat hos museerna.

Hälsinglands museum informerar Region Gävleborg varje kvartal om vilket kulturutbud kopplat till Sveriges nationella minoriteter som är planerat. Region Gävleborg formger och publicerar på www.regiongavleborg.se/minoritet/aktuellt ett samlat digitalt program inom ramen för kultursamverkansmodellen för att synliggöra hela utbudet.

Museet har ett särskilt uppdrag att arbeta med den romska minoriteten. Hälsinglands museum kommer speciellt att lyfta ett framstående konstnärskap under 2021, nämligen smyckeskonstnären Rosa Taikon. Rosa Taikons konstnärskap förenar svensk modernism och romsk tradition till en unik, personlig form. Hennes livsverk innehåller dessutom en livslång insats för den romska minoritetens ställning och rättigheter. Rosa Taikons konstnärsskap är aktuellt och förenar samhälleligt engagemang med avancerad form- och traditionsmedvetenhet.

4) Hållbar attraktivitet

Detta utvecklingsområde innebär att Hälsinglands museum arbetar med följande:

- *Utbildning och forskning*
- *Miljöperspektiv*
- *Kulturella och kreativa näringar*
- *Interregionalt, nationellt och internationellt perspektiv*

Hälsinglands museum har ett ständigt samarbete med olika högskolor och universitet. Samarbetet tillför museet spetskompetens för olika projekt och arbeten men museet är också arena för akademisk forskning angående exempelvis världsarvsgårdarna. Under perioden 2018-2023 har museet en samverkansdoktorand vid Göteborgs universitet, avhandlingen analyserar måleri i gårdar och kyrkor i Hälsingland perioden 1750-1800.

Hälsinglands museum arbetar sedan länge med direkta glesbygds- och landsbygdsprojekt som berör och problematiserar olika samhällsfält, från besöksnäring till religion och världsarv.

Museet har en lyhörd strategi för att knyta an till aktuella samhälls- och miljöfrågor där kulturen kan bli ett aktivt verktyg och museets resurser och kompetenser ställs till förfogande för att stärka samhälle och demokrati. Museet kommer speciellt att arbeta med skogsmiljöfrågor och frågor om hållbar utveckling. Gävleborgs län är ett av Sveriges skogsrikaste län och skogsnäringen har en historiskt avgörande betydelse för länets utveckling. Museet arrangerar kulturmöten och deltar även i andra kulturmöten, såväl kring materiella som immateriella frågor.

Museet arbetar konsekvent för att minska varje tänkbar negativ påverkan på miljön.

Särskilda insatser inom kulturarv och kulturmiljö

Hälsinglands museum beaktar utifrån den regionala kulturplanens utvecklingsområden särskilt att:

- bidra till att skapa mötesplatser mellan länets kulturarvsaktörer, arrangörsled och besöksnäring
- undersöka och ompröva rådande kulturarvsberättelser i samverkan med forskare och professionella kulturskapare
- vidareutveckla synliggörandet av de nationella minoriteternas kulturarv
- samverka med länets berörda aktörer kring gemensamma satsningar
- stödja insatser som förenar bevarande och nyttjande för hållbar utveckling av kulturarv
- verka för att länets kulturmiljöer tas tillvara i samhällsutvecklingen som en källa till kunskap och upplevelser för alla
- tillgängliggöra kulturarv och kulturmiljö för barn och unga
- stimulera interkulturell dialog

För Hälsinglands museum är det utomordentligt viktigt att systematiskt fortsätta arbetet med nationella minoriteter, sätta in deras berättelse i ett historiskt-vetenskapligt sammanhang och omsätta detta i publik verksamhet.

Under 2021 fortsätter Hälsinglands museum med bred fortbildning kring Världsarvet Hälsingegårdar och det interiöra måleriet. Ett nytt viktigt mål i världsarvsarbetet är att införa frågor om klimat och hållbarhet. Museet har inlett ett arbete som visar den täta kopplingen mellan skogsbrukets utveckling och hälsingegårdarna. Syftet med fortbildningen är att skapa en mötesplats för nätverksbyggande, kompetenshöjande insatser och ökad samverkan.

För 2021 kommer frågor kring skogen som kulturmiljö, livsmiljö och identitet, liksom frågor runt klimat och hållbarhet också att vara i fortsatt fokus.

Särskilda insatser inom bild- och formkonst och slöjd

Hälsinglands museum beaktar utifrån den regionala kulturplanens utvecklingsområden särskilt att:

- skapa mötesplatser för länets aktörer för erfarenhetsutbyte, kompetenshöjande insatser och samverkan
- stärka professionella kulturskapares villkor och skapa bättre förutsättningar för deras arbete
- utöka samverkan mellan verksamhetsutveckling inom konst och verksamhetsutveckling inom hemslöjd samt aktörer som arbetar med konst- och slöjdsamlingarna i länet
- arbeta för att utveckla och sprida konst och slöjd i nya sammanhang och miljöer
- identifiera möjligheter och förutsättningar att sätta konst och slöjd i ett internationellt perspektiv genom konstnärliga utbyten och konstnärliga residens i länet
- förbättra barns och ungas möjligheter till eget skapande
- skapa nya kontaktytor mellan hantverkare/slöjdare och forskare med syfte att utveckla hantverk/slöjd

För att stärka den regionala infrastrukturen kring slöjd samverkar Hälsinglands museum, Kultur Gävleborg och Läns museet Gävleborg och driver ett utvecklingsarbete med fokus på utställningskoncept, programverksamhet och försäljningsmöjligheter.

Hälsinglands museum och Kultur Gävleborg fortsätter arbetet med att skapa möten mellan slöjdare, konstnärer och forskning, med syfte att öka kunskapen om material och bidra till utveckling av slöjdområdet.

Hälsinglands museum kommer speciellt att lyfta ett framstående konstnärskap under 2021, nämligen smyckeskonstnären Rosa Taikon. Rosa Taikon, som var bosatt i Hälsingland, hade ett konstnärskap som förenar svensk modernism och romsk tradition med teknisk perfektion till en unik, personlig form. Hennes livsverk innehåller dessutom en livslång insats för den romska minoritetens ställning och rättigheter. Rosa Taikons konstnärskap är aktuellt och förenar samhälleligt engagemang med avancerad form- och traditionsmedvetenhet. Under utställningsprocessen kommer museet också att arbeta för att främja nätverksbyggande och kunskapsutveckling såväl i Sverige som på europeisk nivå.

Museet kommer också att arbeta med konstnärskap som kombinerar och kontrasterar bildvärldar från olika historiska traditioner och kontexter, folkkonst-kyrklig konst, kristet-muslimskt, tradition och modernism. En ambition för 2021 är att undersöka hur vår vilja att problematisera inom samtidskonsten är en spegling av de frågor som samtiden ställer till sig själv.

Kommunikation

Information om att "Hälsinglands museum ingår i kultursamverkansmodellen genom delfinansiering från Region Gävleborg", inklusive logotyp, bör framgå i årligt program, verksamhetsplan, årsberättelse och på hemsidan.

På detta sätt får verksamheten, tillsammans med Region Gävleborg, möjlighet att visa länets invånare hur de regionala medlen bidrar till kulturlivet i Gävleborg.

Logotypen finns att ladda ner här: www.regiongavleborg.se/logotyp och ska användas enligt Region Gävleborgs dokument "Visuell och auditiv identitet" som finns att läsa här: www.regiongavleborg.se/visuell-och-auditiv-manual.

Uppföljning

Hälsinglands museum ska rapportera in statistik över 2020 års verksamhet till Kulturdatabasen senast 3 mars 2021. Hälsinglands museum ska skicka sin årsberättelse 2020 till Region Gävleborg senast 3 mars 2021.

Av årsberättelsen ska framgå vad som gjorts och uppnåtts utifrån den regionala kulturplanens utvecklingsområden och verksamhetsområdenas särskilda satsningar.

Hälsinglands museums underlag till uppdragsöverenskommelse 2022 lämnas senast 15 september 2021. Underlaget ska innehålla en halvårsavstämning av verksamheten samt förslag till uppdateringar och förändringar inför uppdragsöverenskommelsen 2022.

Finansiering

Beslut om bidrag för 2021 tas av Kultur- och kompetensnämnden efter att Statens kulturråd beslutat om bidrag till Region Gävleborg, beslutet bifogas uppdragsöverenskommelsen.

Bidraget utbetalas med 1/12-del per månad.

Bidraget förutsätter att Hälsinglands museum har en sund ekonomi och en budget i balans för 2021.

Återbetalningskrav

Hälsinglands museum blir återbetalningsskyldigt om bidraget inte används i enlighet med denna uppdragsöverenskommelse. Om Hälsinglands museum blir återbetalningsskyldigt beslutar Region Gävleborg, efter samråd med Hälsinglands museum, att kräva tillbaka delar av eller hela bidraget.

Uppdragsöverenskommelsen träffas under förutsättning att regionfullmäktige och Statens Kulturråd fattar beslut i enlighet med regional kulturplan Gävleborg 2019-2022 och dess budgetförutsättningar.

Denna uppdragsöverenskommelse har upprättats i två exemplar varav parterna erhållit varsitt exemplar.

Gävle 2020- 12-11

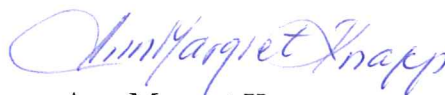
För Region Gävleborg
Kultur- och kompetensnämnden



Magnus Svensson
Ordförande

Hudiksvall 2020- 11-30

För Hälsinglands museum



Ann-Margret Knapp
Ordförande